

11.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 9/2024

Aika ke 3.9.2024 klo 9.00–12.00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Nousukausi
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Mikko Meuronen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Jarmo Stirkkinen, rahoituspäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Severi Karila, konsernilaskennan päällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi siten muutettuna, että edellisten kokousten 16.8. ja 20.8, muistion hyväksyminen siirrettiin asialistan 3 kohdaksi.

2. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vuoden 2024 talustilannetta koskevien huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Juri Matinheikki selosti VAKElle etukäteen lähetettyjä, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, taloudellista tilannetta koskevia kysymyksiä. Kysymykset liittyivät etenkin tase-erien sisällön kuvaukseen, kassavirta-analyyysiin, hyvinvointialuetodistuksiin sekä korkomenoihin ja pitkäaikaisten lainojen määrään.

VAKE selosti valmisteluryhmän Tiimeri-työskentelytilaan viedyn diaesityksen sisältöä: lyhytaikaisten lainojen määrä on noin 23 milj. euroa; pitkäaikaisia lainoja on nostettu noin 23 milj. euroa; arvio vuoden 2024 korkokuluista on noin 1,5 milj. euroa. Pitkien että lyhyiden lainojen korkoprosentit ovat yleiseen korkotasoon suhteutettuna varsin maltilliset (n. 4 %) ja VAKE on saanut kilpailutettuja pitkien lainojen tarjouksia useilta liikepankeilta ja Kuntarahoitukselta. Muita esille nostettuja huomioita olivat esimerkiksi seuraavat: 1) 21.8.2024 oli järjestetty sijoittajatapaaminen; 2) harkinnassa on konsernitililuoton avaaminen Danske Bankista; 3) myös Swedbankin kautta oli laskettu liikkeelle hyvinvointialuetodistus. Hyvinvointialueiden tunnettavuus sijoittajien kesken on heikkoa; 4) Kuntarahoitus ei nosta hyvinvointialuetodistusohjelman kokoa nykyisestä 80 milj. eurosta; 5) aluehallituksen hyväksymiä hyvinvointialueohjelmia on yhteensä noin 700 milj. euroa; mutta aluehallitus asettanut lyhytaikaisten lainojen yhteismäärän rajaksi 150 milj. euroa 6) pankit eivät osta velkakirjoja omaan taseeseen, vaan välittävät velan loppusijoittajille, mikä on haastavaa, koska hyvinvointialueiden tunnettavuus sijoittajien joukossa toistaiseksi vielä heikkoa.

VAKE ennakoi, että loppuvuoden kassavirta on -116 milj. euroa, mikä tullaan tarvittaessa täyttämään lyhytaikaisella rahoituksella.

Valtion edustajan kysymykseen siitä, miksi VAKE ei hakenut lisärahoitusta jo vuonna 2023, VAKEn edustajat totesivat, että keskustelu lisärahoitustarpeesta käynnistettiin välittömästi rahoitustilanteen käytyä ilmi, mutta lisärahoitushakemus päätettiin tehdä vasta sen jälkeen, kun oli riittävästi selvitetty kokonaisuutta (mm. siirtolaskelmien oikeellisuus). VAKEn aluehallitukselle ensisijaista oli toteuttaa 300 milj. euron säästöt uudistusohjelmalla – lisärahoituksen hakeminen oli toissijainen.

VAKEn edustajat korostivat, että lisärahoitusta ei käytetä palvelutarpeen turvaamiseen tai täydentämiseen. Lisärahoitushakemus perustuu VAKEn mukaan siihen, että nykyisellä valtion rahoituksella ei voida tuottaa kaikkia lakisääteisiä palveluja asukkaille. Pitkällä tähtäimellä rahoitus kehittyi hyvin.

Valtion esittämään kysymykseen henkilöstökulujen huomattavasta kasvusta (ennuste vuodelle 2024 on noin 17 %) VAKEn edustajat totesivat, että menoja nostivat 1) palkkaratkaisu; 2) tavoite siirtyä henkilöstövuokrauksesta pois; sekä 3) Uudenmaan erillISRatkaisuun liittyvä palkkaharmonisointi. Palkkaharmonisaation osuus on noin 10 milj. euroa (2023–2024), ja harmonisaatio on kohdistunut sekä sosiaalityön työntekijöihin että sairaanhoitajiin ja lähihoitajiin. Ennen palkankorotuksia osalle henkilöstöä maksettiin ns. sitoutumislisää (v. 2024 n. 3,5 milj. euroa). Henkilöstön lukumäärä ei kuitenkaan ole VAKEn mukaan merkittävästi noussut – nousua on noin 0,5–1 %. Uudet vakanssit on lueteltu vuoden 2024 talousarviossa (nettolisäys on 50). Huomioon otettava, että Valtiokonttorille toimitetuissa taloustiedoissa saattaa olla puutteellisuuksia neljännesvuosittain raportoitujen henkilötyövuosien osalta.

VAKEn edustajat selostivat konsernipalvelujen kulurakennetta. Konsernipalvelujen osuus VAKEn kokonaisuudesta on 8–9 %. Tietohallintomenot ovat suurin menoerä. ICT-menoista 54 % muodostuu Apottikustannuksista. VAKEn mukaan VAKE on ainoa hyvinvointialue, jolle ei käytännössä siirtynyt päällekkäistä hallintoa. Kuitenkin samaan aikaan tarve henkilöstöhallinnolle ja sen tukipalveluille on sama riippumatta siitä,

kuinka monta työntekijää alueelle on siirtynyt. VAKE katsoo, että esimerkiksi turvallisuus ja varautuminen, kiinteistöjen hallinta ja sisäinen tarkastus ovat tehtäviä, joihin on siirtynyt vähemmän kuin puolet niistä kustannuksista, joilla näitä tehtäviä hoidetaan.

Puheenjohtaja kiinnitti huomiota siihen, että vuoden 2023 lopussa aluevaltuustossa hyväksytyssä uudistusohjelmassa on todettu, että uudistusohjelman toimeenpanoa nopeutetaan siinä tapauksessa, että rahoitusnäkyvät heikkenevät. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan alijäämät tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Tästä huolimatta taloussuunnitelman lähtökohtana on ollut, että palveluja ei vaaranneta ja alijäämä katetaan vasta vuonna 2028. Puheenjohtajan toteamuksesta VAKEn edustajat totesivat, että VAKEn talousarvio on laadittu oikein ja VAKella on 100 milj. euroa enemmän menoja kuin mitä on valtion rahoitus. Alijäämällä on turvattu lakisääteisten palvelujen järjestäminen.

Puheenjohtaja totesi, että ajankohtaisten lehtitietojen mukaan VAKE on nopealla aikataululla vuoden 2024 loppupuolella etsimässä 13 milj. euron lisäsäästöjä ilman yt-menettelyjä. Vaikuttaa, että VAKE onnistuu toteuttamaan vuoden 2024 aikana 13 milj. euron lisäsäästöt lakisääteisiä palveluja vaarantamatta, mutta samanaikaisesti VAKE lisärahoitushakemuksessa väittää, että ilman lisärahoitusta palvelujen järjestäminen vaarantuu. Puheenjohtajan toteamuksesta VAKEn edustajat totesivat, että alijäämät saadaan katettua vuonna 2028 riippumatta siitä, myönnetäänkö VAKELLE lisärahoitusta vai ei. Ylimääräinen 13 milj. euron lisäsäästö aiheutui toimintaympäristön muutoksista, koska tuloja on tulossa aiempaa vähemmän ja menoja syntyy arvioitua enemmän. VAKEn mukaan 100 milj. euron alijäämällä voidaan turvata lakisääteiset palvelut. VAKE arvioi myös, että esitetyt 13,4 miljoonan euron säästötoimenpiteet voidaan toteuttaa perusoikeuksia vaarantamatta.

Valtion edustajat totesivat, että mahdolliset hyvinvointialueen tehtävävähennykset eivät helpota suoraan hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta, koska rahoituslain 9 §:n mukaan valtion rahoitus vähenee, jos tehtävät vähenevät.

Valtion edustajan kysymykseen tekeekö VAKE ne toimialakohtaiset säästöt, joita teemakohtaisissa käsittelyissä on todettu siinä tapauksessa, että lisärahoitusta ei myönnetä, VAKEn edustajat totesivat, että ei tee. VAKEn valtuusto on päättänyt, että VAKE tekee 100 milj. euron alijäämäisen budjetin. Valtion edustajan kysymykseen siitä, toteutuiko ja toteutuuko kokonaisarvion perusteella lainsäädännössä edellytetty palvelutaso vuonna 2023 ja 2024, VAKEn edustajat totesivat, että toteutuu molempina vuosina lukuun ottamatta niitä palveluja, jotka on raportoitu aluehallintovirastolle. VAKEn mukaan lakisääteisestä tasosta puuttuu ainoastaan promille.

3. Edellisten kokouksien 16.8. ja 20.8. muistioiden hyväksyminen

Hyväksyttiin valmisteluryhmän kokousmuistio 4/2024.

Muistion 5/2024 käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

4. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Valmisteluryhmän seuraavat kokoukset ovat ke 4.9. klo 12.05–14.00 ja ke 11.9. klo 8.30–11.00.

Perjantaina 6.9.2024 toimitetaan Tiimeri-työskentelytilaan valmisteluryhmän muistioluonnos kaikkien jäsenten kommentoitavaksi.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.50.